

JOSIP VANDOT:

Romanje naše Jelice.

Planinska pripovedka.

11.

ozki kolibici tam sredi gozda pa je ležala na trdi slami naša Jelica. Bila je vsa utrujena in slaba. Bolele so jo nogice; tudi glavica jo je bolela. V drobnem srčecu ji je bilo tako čudno, da bi bila najrajša jokala. Obraz si je zatiskala z ročicami, ker jo je peklo po licih in jo je žgalo, kakor da bi ji glavica ležala naravnost na solncu. Bila je lačna; a ni se ji ljubilo jesti rženega kruha. Bila je žejna; a ni se ji ljubilo vstati, da bi stopila k žuborečemu studenčku in bi se napila hladne vodice. In naša Jelica je čutila, da je bolna. Seveda, zdaj še malo; a jutri bo še bolj bolna; a pojutrišnjem bo pa že tako bolna, da bo umrla in bo moral priti po njo sam angel iz nebes. — »O, tetica, tetical!« je zdihovala Jelica. »Že stokrat sem vas prosila in klicala. Pa ne pridete, da bi mi pomagali. Zato pa bom morala pojutrišnjem umreti, ker mi je tako slabo! Angel pride in angel je priden in me ponese v nebesa. Pa me ne boste videli nikoli več. Saj iz nebes noče iti nihče. Pa tudi jaz ne bom hotela iti iz nebes, ker je tam lepo — lepše nego pri vas! A vi boste krivi, ko bom umrla. Krivi pa boste zaradi tega, ker mi nočete priti pomagat.«

In Jelici je bilo resnično hudo. V glavici ji je bilo tako čudno, da so ji plesale pred očmi drobne, rumene lučce. Zibale so se sem in tja in se vrtele v naglem, nemirnem plesu. Jelico pa je kljuvalo po sencih; v glavi ji je šumelo in se ji je vrtelo, da ni mogla več prestajati. Počasi se je dvignila in je odšla iz kolibice. Tam zunaj pa se je splazila k studenčku. Sedla je na zeleni mah in se je neprestano umivala z mrzlo vodico. Pa ji je nekoliko odleglo. Po sencih ji ni več kljuvalo; po glavici ji ni več tako jako šumelo. Samo rumene lučce so še trepetale pred njenimi očmi. — »Odkod so te lučce?« je ugibala Jelica ob studenčku. »Take so kot zvezdice; pa niso zvezdice. Take so kot kresnice, ki hodijo ponoči preko polja; pa niso kresnice. Kaj vendar pomenijo te

lučce? Mogoče so prišle k meni zaradi tega, ker sem bolna in bom pojutrišnjem umrla? Pa mi svetijo, da me ni in me ne bo strah, ko pride smrt in me ponese angel v nebesa... Saj bo menda res tako...»

Jelica se je naslonila ob skalo, ki je bila vsa obrasla z debelim mahom. Roko si je prislonila k licu in je čakala, kdaj se povrne Kocelj. Kraj nje je glasno zašumelo, in nekdo je trdo stopil na kamenita tla. Jelica je mislila, da je prišel Kocelj. Zato je pogledala tja, a se je stresla takoj v silnem strahu. Zakaj hipoma je stal pred njo človek. A ta človek ni bil Kocelj; ta človek je bil sam Vitranec. Z roko si je gladil dolgo, belo brado in je strogo in nevšečno gledal na deklico. »No, ali tako iščeš izgubljeni zlati rogljiček?« je vprašal z neprijaznim glasom. »Deklica, dekllica! Če boš tako iskala, boš še sto let zaprta v gozdu... Kje je Kocelj? Povej mi, dekllica, kam se je skrila Kocelj? Iščem ga, ker mi je pobegnil iz ječe. Zato ga iščem, da ga povedem nazaj v ječo in ga kaznujem, ker mi je ukradel lepo malho in hlebec kruha. Kar povej mi, dekllica, kam se je skrila?«

Jelica je siloma premagala veliki strah, ki se je je polotil, ko je zagledala Vitranca. Pa je odgovorila z mirnim glasom: »V gozdu je — nekje po gozdu se potepa... Stric Vitranec, lepo vas prosim — pustite, da grem domov! Bolna sem; jutri bom še bolj bolna; a pojutrišnjem bom umrla... Usmilite se me, stric Vitranec! Saj ne bom zatega rogljička nikoli našla.«

Vitranec je zamahnil z roko in je odvrnil s strogim glasom: »Ne izpustim te iz gozda, dokler ne najdeš zatega rogljička. Izrekel sem tako sodbo, in sodba se ne da nič več popraviti. Zato pa glej, dekllica, da najdeš izgubljeni rogljiček! Zakaj drugače se ti pač lahko dogodi, da boš morala umreti od glada in pomanjkanja tu sredi gozda... Zato pa le glej in se podvizaj, dekllica!«

Pa se je Vitranec obrnil in je odšel s počasnimi koraki. Izginil je za skalami v divji goščavi, in Jelica je bila zopet sama. Velika žalost se je polastila Jelice, a vendar se ni zjokala v tisti žalosti. Samo glavico je povescila in je strmela na veseli studenček, ki je curljal iz skale in je ves razigran skakljal čez bele kamenčke. Pa je prepeval, lepo je prepeval, kakor bi nekdo v bližini spuščal zlate cekinčke na zlate cekinčke. Jelica pa je bila bolna; dobro je čutila, da je tako bolna, da bi ne mogla priti niti do konca gozda, a kaj šele do same tetice! — »Tetica, tetica!« je govorila vsa žalostna. »Saj vem zdaj, da bom resnično umrla. Nihče več mi ne more pomagati. Niti Kocelj ne, ki se toliko trudi, da bi mi pomagal... O, pa vas ne bom nikoli več videla.«

Jelica je še bolj povescila glavico in je vzdihnila globoko iz potrtega srčeca. A tedaj je stal hipoma pred njo sam Kocelj, kakor da je iz zemlje vzrastel. »No, to je bil pošten beg!« je govoril ves zasopel. »V koči Anjare Panjare sem bil in skoro bi me zalotila in pograbila.

Pa sem ji lepo pobegnil. In ko sem bežal po gozdu, bi bil skoro z glavo zadel ob Vitranca. No, to bi bil mož čudno pogledal! A o pravem času sem ga še zapazil. Hej, pa sem se potuhnil v goščavo, da bi me ne bil zapazil sam sokolič. A kaj šele Vitranec! Pa je šel mimo mene in je godrnjal, sam Bog ve, kaj je godrnjal v svojo dolgo brado. Pa sem se mu smejal in bi ga bil skoro poklical, da bi bil godrnjal še bolj — hopsasa!»

A Jelica je stresnila žalostno z glavico in je rekla: »Saj je bil tukaj — pri meni je bil in je povprašal po tebi. Pa je dejal, da te ulovi in te povede nazaj v ječo. Oj, Kocelj, saj bo še žalostno, in pojutrišnjem bom jaz umrla. Bolna sem, Kocelj, in hudo mi je, da se mi kar v glavi vrti. In čudne lučce vidim, Kocelj! Kar plešejo pred mano in hodijo sem in tja, gori in doli. Pa ker vidim tiste lučce, vem za gotovo, da bom pojutrišnjem umrla.«

Kocelj se je prestrašil, da se mu je srce kar stisnilo. Pogledal je Jelici v obrazek in je videl, da je Jelica vsa prepadla in bleda. Oči so se ji udrle nekam globoko pod čelo in so se svetile tako čudno, da se je Kocelj resnično bal. Pa tudi tresla se je Jelica po vsem životu in ročice so ji bile kar višnjevaste. — »Ovbe!« se je prestrašil Kocelj. »Pa je naša Jelica res bolna. Oj, kaj bo, če leže in ne bo mogla več vstati? A jaz ne vem zdravila za njeno bolezen... Ovbe! Pa saj ni čudno, da je zbolela. Iz mesta je; a v mestu so otroci kakor tiste rožice na Birtovem vrtu. Lepe so in gizdave, da le kaj! Pa nimajo moči, nobene moči nimajo. Pa če le malo popihne brezenček — hopsasa, na! Pa so že na tleh in še solnce jih ne more prebuditi. A mi smo pač drugačni — hopsasa! Bos lahko hodim vso zimo po snegu, pa niti ožebkov ne dobim na podplate... Saj pravim! Ni čudno, da je naša Jelica zbolela. Ni vajena takih potov, pa tudi kruh in slanina nista za njen želodček. Mlekca bi rada, juhice bi rada, štrukeljčkov bi rada. Pa kje naj vzamem jaz vse to? Zato pa je naša Jelica bolna, in zato vem, da bo umrla, če je že danes ali k večjemu jutri ne privedem domov...«

In Kocelj se je bal in je bil ves v skrbeh. A Jelici ni pokazal tega svojega strahu. Samo z roko je zamahnil in je rekel na glas: »Kaj mi govoriš, Jelica? Da si bolna? No, no — res si nekaj bleda in prepadena. Pa saj ne bo nič hudega. Veš, samo trudna si, ker ti nožice niso navajene gozdnih potov. Zato pa vem, da ne bo nič hudega. Lepo se še danes spočiješ tu v kolibici. A jutri pojdeva domov, kjer te že težko čaka tetica. Jutri najdem zlati rogljiček in ga ponesem Vitranču. Že danes bi ga bil skoro imel, da me ni prepodila Anjara Panjara. Zato ga bom imel jutri. Le meni verjemi, Jelica, in nikar ne bodi bolna!«

Jelica je zmigala z glavico in se je bridko nasmehnila. »Saj mi nič ne pomaga tvoje govorjenje, Kocelj!« je odvrnila žalostno. »Bolna sem, o, vedno bolj bolna... Saj bi nič ne rekla, da ni teh lučk, ki ple-

šejo pred mano in hodijo sem in tja, gori in doli... Zato pa vem, da sem hudo bolna in bom umrla pojutrišnjem... Spala bi rada, Kocelj! Trudna sem...«

In Jelica je vstala, a se je takoj opotekla in bi bila padla, da je Kocelj ni zgrabil. Kocelj jo je prijel z močnimi rokami; dvignil jo je in jo je ponesel v kolibico. Lepo jo je položil na slamo, da je Jelica prav udobno počivala. Sedel je kraj nje in je premišljal, kaj naj stori. A ničesar se ni domislil. Zato pa se je razjezil sam nase, da se je kar v kolena uščipnil. Nevšečno in srdito je zagodrnjal: »Sram te bodi, Kocelj! S tako-le zabito in prazno butico hodiš po božjem svetu, pa te ni sram ljudi?... Sram te bodi! Tu ti bo umrla sirotna deklica, ki si jo ti sam s svojo neumnostjo zavedel v to strašno nesrečo. Pa ji ne moreš niti pomagati, ker ti raste sam osat v glavi... Fej, sram te bodi, sram!«

In Koclja se je res polastila tako velika jezica na samega sebe, da ni mogel več prestajati v kolibici. Zdirjal je na trato in je tekal sem in tja, da bi si pohladi jezico. No, pa se mu ni posrečilo. Vedno bolj je vrela jezica v njegovem srcu; pesti so se mu krčile same od sebe in zobje so se mu stiskali vedno huje drug ob drugega. — »S to trdo butico se zaletim naravnost v smreko — hopsasa!« je sopel. »Pač razbijem butico. A naj jo razbijem! Saj je ni škoda. Bolj je škoda buče, če se razbije tam na njivi... Oj, Anjara Panjara! Da te imam zdaj pred sabo, pa ne vem, kaj bi napravil s tabo! In tudi ti, Vitranec, bi ne odšel zdrav s te-le tratice... A kaj naj storim, da mi ne umrje naša Jelica, ki je tako jako bolna? Seveda, najbolje bi bilo, če bi šel po tetrico v vas. A kako naj pridem v vas, ko pa preži tam na gozdnem

porobju Vitranec? Ulovi me in me zapre v ječo. No, potem pa Jelica za gotovo umrje, umrje sama in zapuščena...«

Ves obupan je tekal Kocelj po tratici. Grizel se je v ustna, da so mu bila že vsa krvava. A naposled je obstal in se je udaril s pestjo po čelu. »V vas pojdem!« je zagodrnjal. »Pa naj se mi postavi Vitranec nasproti! Zapršim se, navalim nanj in ga poderem na tla, še preden bo utegnil pomisliti. Pa zbežim v vas po tetico. Potem bo pa vse dobro in Jelici ne bo treba, da mi umrje tu v kolibici.«

Domislil se je Kocelj tega in je odhitel nazaj v kolibico. »Jelica!« je poklical po tihem. A Jelica mu ni odgovorila. Pa je Kocelj vedel, da uboga deklica spi; oddahnil se je in se je splazil po prstih iz kolibice. In se je spustil v tek in je drvel na vso sapo skozi grmovje. Ustavil se je šele pri zadnjem grmovju kraj gozdnega porobja. Z rokami si je brisal znoj z obraza in je prežal na porobje, če bi ne zagledal kje samega Vitranca. A Vitranca ni bilo nikjer. Pa se je Kocelj oddahnil in se je že pripravljaj, da v treh skokih skoči doli na travnik in zbeži v vas. A ni se utegnil niti dobro pripraviti, že je zagledal tri korake pred sabo Vitranca, ki je tekel proti njemu. »Hoho!« se je posmejal Vitranec in je iztegnil roko, da ga pograbi. A Kocelj je naglo odskočil in se je zaprašil nazaj v grmovje. »Ne boš me — o, ne boš me — hopsasa!« je zasopel in se je prerival kot podlasica skozi najgostejšo goščavo. Vitranec ni mogel za njim, ker ga je ovirala dolga brada. Tekel je tam med smrečjem naprej in je tako kmalu izgrešil Koclja. Kocelj pa je tekel in tekel in ni postal prej, dokler ni dospel do kolibice. Tam pa se je vrgel na trato. Obraz je zaril med travo; z nogami pa je bil ob tla, da ga je bolelo. — »Ne pridem v vas — o, nikoli ne pridem v vas!« je stokal na glas. »In naša Jelica bo umrla, ker ji jaz ne morem pomagati... Umrla bo, umrla...«

In je jokal v strašni jezici in si ni vedel pomoči. Mračilo se je že po gozdu. Večerni vetrc je narahlo pošumeval skozi vejevje, in od nekod se je oglasal zapoznel kos. Kocelj se je dvignil in je počasi stopil v kolibico. Tam pa je že bila tema, da se ni nikamor videlo. »Jelica, ali me slišiš?« je šepetnil Kocelj v temo. Slama je zašumela, in slišal se je Jeličin glas, ki je vprašal: »Ti si, Kocelj? O, da si prišel, Kocelj! Daj, prinesi mi malo mlekca, ker me tako žge po grlu... Prinesi ga, Kocelj! Mlekca mi prinesi in me ponesi k tetici! Ali me slišiš, Kocelj? — Tetica, o, tetica!«

Jelica je zaihtela s pritajenim glasom sredi črne teme. Kocelj pa je stal tam; ustna si je grizel in je stiskal pesti v onemogli jezi. Molčal je in je sopel težko, sunkoma... »Kocelj, ti me nočeš slišati?« je ihtela Jelica. »Mislila sem, da si priden pobič. Pa si grd, Kocelj! O, angelu te zatožim pojutrišnjem, ko bom umrla. Angel bo pa hud nate in te nikoli ne ponese v nebesa. Pa ti je prav, Kocelj! Zakaj me pa

nočeš slišati? Zakaj mi ne prineseš mlekca? Mlekca, Kocelj, kuha-
nega, gorkega mlekca...«

In Jelica je utihnila in je zopet zaspala. Neslišno se je splazil Kocelj k njej in je sedel kraj nje na slamo. Na rahlo se je dotaknil z roko njenega čela — o, čelo je bilo tako vroče kot ogenj. Dotaknil se je njene ročice — o, ročica je pekla, kakor da je v živem plamenu. — »Kaj bo? Kaj bo?« je mislil Kocelj ves obupan. »Strašno je bolna — ne vem, če doživi jutrišnji dan... A jaz sedim tu in si ne vem pomagati. O, moja glava in moja pamet! Ne umri, Jelica! Samo nocoj ne umri! Jutri boš že doma — pri tetici boš, ki te bo ozdravila. O, resnično boš pri tetici. Pa četudi moram zažgati kočo hudobne Anjare Panjare — zlati rogljiček bo moj jutri zjutraj... Zato pa ne umri, Jelica! Samo nocoj še ne umri!«

Jelica se je zgenila. »Kocelj, ali si še tu?« je vprašala s tihim glasom. »Ali si jezen name, ker sem ti rekla, da si grd? Saj nisi grd, Kocelj! Povedala bom angelu, da nisi grd. Pa te bo imel rad, kakor ima mene rad. Zato pa pride pome pojutrišnjem in me ponese v nebesa... Ali slišiš, Kocelj? Peče me v grlu — žejna sem...«

Kocelj je skočil na noge in je zdrvel iz kolibice. Zunaj je bila tako velika tema, da ni videl niti za korak predse. A Kocelj se ni zmednil za temo. Šel je naravnost proti studenčku; pokleknil je v mokro travo in je tipal z rokami po tleh, da bi našel kozarec, ki je ležal nekje ob studenčku in je bil napravljen iz smrekovega lubja. Pa ga je kmalu našel. Zajel je vodice in jo je previdno nesel v kolibico. Dvignil je Jeličino glavico, da je mogla lepo piti. In Jelica se je napila vodice in je legla nazaj na slamo. »Priden si, Kocelj,« je dejala. »In angelu povem, da si priden... Ali pride kmalu tetica pome? Glej, Kocelj, tako me zebe — br, tako me zebe! Pa me pogrni, Kocelj, da me ne bo zeblo tako jako! Ali slišiš, Kocelj?«

Kocelj se ni prav nič obotavljal. Kar jopič je slekel in je pogrnil Jelico z njim. Nabrskal je na jopič slame in je sedel potem spet mirno in je strmel v črno temo. — »Kocelj, pa peče me na čelu,« se je oglašila Jelica. »Pa menda vendar nisi slame zažgal, ker me peče tako hudo? Ali slišiš, Kocelj? Pomagaj mi, ker me tako hudo peče!«

Kocelj jo je pobožal po žgočem čelu in je odvrnil z zamolklim, pretrganim glasom: »Potrpi, ubožica! K studenčku grem, pa namočim platno v vodico. Pa ti ga zavežem okrog glave. In nič več te ne bo peklo in bolelo. Lepo boš zaspala in jutri boš zdrava vstala. Le meni verjemi, Jelica, da bo tako... Vrnem se, takoj se vrnem...«

In Kocelj je stopil pod milo nebo, ki je bilo posuto s tisočericimi zvezdami. A nebo se je že svetlikalo v rumeni luči, ki jo je razlival nad zagorskim svetom jasni mesec, ki je ravno lezel izza visokih, škr-

bastih snežnikov. Gluha tišina se je širila vseokrog po prostranem gozdu. Le nekje doli v črni globeli se je oglašal samotni kozarič (čuk) s svojim zateglim, žalostnim glasom... Kocelj je stopil do studenčka. Slek si je srajco in jo je pretrgal na dvoje. »Moja edina srajca je to!« je rekel. »Srajca za delavnik in praznik... O, naj me le nabije stara mati, ker sem srajco zdaj le pretrgal na dvoje! Saj me ne bo prav nič bolelo, kakor mi tudi zdaj ni hudo, da sem jo pretrgal. Za našo Jelico moram napraviti ovitke, da je ne bo peklo tako jako po glavi... Saj jaz sem lahko brez srajce — prav lahko sem brez polovice srajce — hopsasa...«

Oblekel si je drugi kos, a dva kosa srajce je namočil v vodo. Stekel je nazaj v kolibico in je ovil mokro platno okrog Jeličinega čela. Pa je Jelica odleglo, da ni nič več stokala. Zaspala je, in Kocelj se je oddahnil. Stisnil se je k steni, ker ga je pričel stresati mraz. Noč je bila mrzla; a Kocelj je bil brez suknjiča in po hrbtu mu je po vrhu še manjkalo srajce. A Kocelj se ni menil za mraz; počenil je tam v kot in je stisnil glavo med kolena. Pa je že zadremal in napol zaspal.

A prebudilo ga je glasno ječanje in stokanje. Jelica ga je že zopet prebudila in je tožila, kako jo peče v glavi. Kocelj se ni obotavljaj, ampak je odhitel zopet v mrzlo noč, da je zmočil v studenčku platno. Lepo je zavezal platno deklici okrog glave; a Jelica ni nič več odleglo. Stokala in ječala je vso noč in je govorila čudne in zmedene reči. Niti slišala ni več Kocelja, ki ji je na vso moč prigovarjal. In Kocelj je postajal vedno bolj nemiren. Še geniti se ni upal od Jelice in v srcu mu je bilo hudo, ko je poslušal sirotno deklico. Pa je

očital samemu sebi, da je samo on kriv vsega gorja, ki je prišlo nad deklico. Tresel se je od mraza, in oči so ga ščemele, da je le še komaj gledal. A v srcu se mu je kuhala strašna jezica. Kadar je zajejala Jelica, je stisnil Kocelj zobe; pest je dvignil in je siknil med stisnjenimi zobmi: »Anjara Panjara, hudobnica! Rano v jutru ti zažgem kočjo in naščujem nate vse vevice in sršene. Počakaj, hudobnica!

Poplačam ti pošteno vse, kar mora trpeti zdajle sirotna Jelica zaradi tebe ... Anjara Panjara — hudobnica!»

Vso noč ni zatisnil Kocelj očesa. Vso noč ga je kuhala jezica, in divje skrbi ga niso zapustile niti za trenutek. Naposled se je domislil tudi Vitranca. Kaj, če bi zdajle stopil Vitranec v kolibico in bi ga siloma odvedel od Jelice? Kaj bi bilo potem z ubogo deklico? Kdo bi jo tolažil v bolezni in bi ji pokladal mokro platno na razbeljeno čelo? — Koclja je ob teh mislih stresel mraz še huje. Skočil je tja k durim in je pozorno poslušal v tiho noč. A noč je bila mirna, niti drevje se ni zgenilo širom okrog. Samo dvakrat je zalajal nekje v gori samotni lisjak, ki pa je takoj utihnil ... Kocelj pa je šel k studenčku, da namoči platno v vodi. Obstal je sredi tratice in je pogledal v nebo. »O, da bi prišlo že jutro!« je vzdahnil in je drgetal od mraza. »V jutru se pa dobro ogrejem. Zakaj zažgal bom kočo Anjare Panjare, da bo gorela s svetlim plamenom ... Zaslužila je hudobnica, da bi jo lahko brez greha obesili na mecesen sredi njene trate ... O, pridi, jutro, pridi! Lepo te prosim, pridi!«

A Kocelj je moral čakati še dolgo, dolgo. Pač stokrat je že stopil pred kolibico in je pogledal na zvezde. A zvezde so bile še vedno visoko in so mrzlo gledale na zemljo. Jelica je stokala vedno huje in je zavpila tu pa tam, ker jo je nemara hudo bolelo. Kocelj pa se je stisnil tesno v kot in je zatisnil ušesa, da bi ne slišal boleznega stokanja. Kar solze so se mu udrle iz oči, ker mu je bilo v srcu težko in hudo. A sram ga je bilo solz. Zato pa se je splazil iz kolibice ... Glej, in zdaj ni videl nič več zvezd na nebu. Nebo je postalo sivkasto, in čez sredo se je vlekel bledordečkast pas. Nad gozdom pa se je pričelo svetlikati, in težka rosa se je usipala s pritajenim curljanjem s košatih dreves ... »Jutro je tu, jutro — hopsasa!« se je razveselil Kocelj. Stopil je k studenčku in si je umil prepadli obraz. Potem pa je šel nazaj v kolibico. Jutranja svetloba je prodirala skozi malo okence in je napol razsvetljevala kolibico. Pa se je Kocelj sklonil k Jelici. Deklica je bila ravno odprla oči. »Ti si, Kocelj?« je govorila Jelica s slabotnim glasom. »Tako sem trudna in zaspana. Kar spala bom. Pa me ne smeš zbuditi, Kocelj! Saj si priden ...«

Kocelj se je nasmehnil in je bil vesel, da je Jelica izpregovorila. »Tudi ti si pridna, Jelica! Veš, kar zaspi! Jaz pa grem zdajle po zlati rogljiček. Saj vem, kje ga ima Anjara Panjara skritega. Pa te ponese domov — veš, k tetrici te ponese!«

»No, le!« se je nasmehnila Jelica in je zaprla oči. Pa je zaspala in je spala prav mirno. Kocelj pa je šel po prstih iz kolibice. Zunaj pa se je ustavil za trenutek in je poslušal, če ga morda Jelica ne pokliče. A ker ga ni poklicala, je stekel naglo s trate. Tekel je vso pot do domovanja Anje Panje. Veselo so že prepevali ptiči po prostranem gozdu.

Solnce je menda moralo že vzeti, zakaj vrhovi dreves so se svetili vseokrog. Kocelj se pa ni nikjer ustavil. Ko je prišel do skal, ki so obkrožale domovanje Anje Panje, je vendar postal, da bi pomislil, kako naj ukrene vse, da bo prav. A hipoma je nevoljno cepetnil z ного in se je namrdnil. »Kaj? Še pomišljam?« je vzkliknil. »O, lahko čakam do sodnega dne, da si izmisli moja butica kaj poštenega. Pa naj še razmišljam? S pestjo udarim, da bo Anjara Panjara kar zazijala. In bajto ji zažgem, kakor sem ponoči obljubil...«

In se je res splazil na skalo. Tam pa je obsedel in je pogledal na trato. Zagledal je tam pod mecesnom pritlikavca Brinclja, ki je sedel ves žalosten na trati in je držal škarje v roki. Krog njega pa je mirno čepelo vse polno veveric. A Anje Panje ni videl Kocelj nikjer. Pa se je razveselil Kocelj v svojem srcu. Nagnil se je čez skalo in je zaklical trikrat po tihem: »Pst, Brinceljček, pst — hopsasa!«

Pritlikavec Brincelj je skočil naglo na noge in se je oziral okrog sebe. Pa je zagledal Koclja tam na skali in je tlesknil z rokami. A hipoma se je stresnil in je pogledal nazaj na duri, ki so bile na stežaj odprte. Pokimal je z glavo in je položil prst na usta. In Kocelj je vedel, da je Anja Panja doma, in zagledal jo je takoj. Anja Panja se je prikazala na pragu in je zavpila nad pritlikavcem Brincljem. No, Kocelj se je urno potuhnil za skalo in je prežal na trato. Videl je Anjo Panjo, ki je stopila tik do pritlikavca Brinclja in ga je suvala in zmerjala. »No, vpiti je začela, pa ne bo tako kmalu prenehala z vpitjem,« se je posmejal Kocelj. »A do takrat sem že lahko stokrat v njeni koči. Samo da imam zlati rogljiček, pa se ne bom Anjare Panjare nič več bal. Zdaj je prilika, da lepše ni na božjem svetu...«

Skočil je s skale in je tekel naokrog. Tam za kočjo pa je zopet splezal na črno skalo in se je spustil na drugi strani navzdol. Pa je tekel mimo vogala in je bil v koči, še preden je utegnil pomisliti. Skočil je naravnost k skrinji, ki je bila odprta. Bliskovito je segel z roko vanjo in je pričel brskati po perilu. In glejte! Kar nenadoma je držal v roki, kar je iskal. Zlati rogljiček je držal v roki, in zlati rogljiček se je svetil kakor majhno solnce. In Kocelj je poskočil v radosti in se je zasmel na ves glas: »Hehe — hopsasa! Pa ga le imam — zlati rogljiček imam... Pa le pridite, teta Anjara Panjara! Zdaj vas jaz lahko začaram, da boste vse življenje pasli in strigli sirotne veverice. Le pridite! Zdaj se vas ne bojim nič več — hopsasa! No, kočjo moram še zažgati, kakor sem bil obljubil ponoči v svoji jezici. Dobro, ogenj gori na ognjišču in prav lahko mi bo, da ji zažgem to črno bajto!«

In Kocelj je stopil k ognjišču. Zunaj na trati je še vedno vpila Anja Panja nad siromašnim pritlikavcem Brincljem. To pa je bilo Kocelju všeč. Že je potegnil z ognjišča gorečo trsko in jo je zavihtel, da bi jo vrgel na posteljo. A tedaj je zagledal pri ognju lonec, ki je bil

napolnjen z belim mlekom. »Ovbel!« je izpregovoril Kocelj in je vrgel gorečo trsko nazaj na ogenj. »Tu je mleko, in naša sirotna Jelica me je prosila vso noč za mlekce, samo za vroče mlekce... Pa ne zažgem bajte. Samo mleko ji odnesem in vžigalice, da zakurim pred kolibico ogenj. In vesela bo naša Jelica, vesela — joj!«

Kocelj se je še enkrat zasmel od silne radosti. Še enkrat je pogledal zlati rogljiček in ga je vtaknil v hlačni žep. Pograbil je lonec z mlekom in vžigalice in je zbežal iz koč. Še ozrl se ni po trati, da bi videl, če ga je Anja Panja zapazila. Smuknil je mimo vogala za koč in se je splazil počasi in previdno na skalo, ker se je bal, da ne razlije mleka. Ko pa je priplezal vrhu skale, se je oddahnil. Klobuček si je snel z vroče glave in skoro bi bil na glas zavriskal. A premagal se je in se je samo posmejal. »Zdaj me počakajte, teta Anjara Panjara!« je rekel. »Zdaj pa le čarajte, če morete! O, vse eno ni Kocelj tak bedak, kakor si mislite vi in ljudje na vasi. Četudi sam mislim, da moja glava ni dosti več vredna kakor češarek na smreki, pa sem si nazadnje le domislil nečesa, kar vam ne bo prav nič všeč, teta Anjara Panjara! Čuden obraz boste napravili! Pa sem radoveden. Zato pa hočem videti tisti čudni obraz!«

Kocelj se je v pest nasmejal. Potem pa se je splazil po drugi strani z visoke, črne skale in se je smejal, samo smejal...

12.

Tiste trenutke je bil Kocelj pač pozabil na bolno Jelico, ki ga čaka v samotni kolibici. Pa zdihuje in tarna bolna sirotica in ga kliče, ker ji nihče noče pomagati. Kocelj je pozabil na vse in je mislil samo na čudni obraz, ki ga napravi Anja Panja, ko zapazi, da ji je izginil zlati

rogljiček. Zato pa mu ni dalo miru. Lonec je postavil na tla in je splezal na tisto skalo, ki se je z nje videlo tako lepo na trato pred kočo Anje Panje. Pa je obsedel tam gori in je gledal ves vesel na pritlikavca Brinclja in na Anjo Panjo, ki sta sedela pod mecesnom. Anja Panja je še vedno vsa jezna vpila. Veverico je držala na kolenih in je učila pritlikavca, kako se veverici striže repek. Pritlikavec Brincelj je kimal z glavo in je gledal ves žalosten skozi velika očala na škarje, ki je z njimi Anja Panja strigla siromašni veverici repek. Veverice so čepele krog in krog mecesna; mežikale so srdito s črnimi očesci in so tu pa tam prav nevšečno škrpetnile z belimi zobki. Anja Panja jih je pogledala z drobnimi, hudimi očmi, pa je zapiskala: »Ali bo mir, malopridnice? Ali hočete, da vam odrežem repke in napravim iz njih metlice in jih prodam ciganom? No, ali mi boste dale mir?« — Veverice so umolknile in so stisnile glavice med šapke. Anja Panja pa je dregnila pritlikavca Brinclja in mu osorno govorila: »Tako, tako se striže vevericam repke. Že dva dni te učim. A ti si budalo, veliko budalo. Štiri oči imaš, a vkljub štirim očem se v dveh dneh nisi naučil niti tega, kako se drže škarje v roki. No, pravega učenca mi je poslal Vitranec! Lepo se mu bom zahvalila za takega učenca! Da te ni sram, da si tako budalo — tako budalo, da nimaš para na božjem svetu... A rečem ti, budalo, da moraš do večera ostriči ravno sto repkov. Jutri si napravim blazinico, da mi bo ponoči glava lepo počivala na njej. Ali si slišal? Sto repkov mi moraš ostriči do večera, budalo! Če jih boš manj, pa ti s škarjami odrežem nos in ti prišijem namesto njegga češarek v obraz. Budalo, budalo!...«

»Ojojmenel!« je zajavkal pritlikavec Brincelj in se je prijel za nos. »Hudobna si, Anja Panja, strašno si hudobna! Saj bi rad strigel repke, pa ne morem. Če primem za repek in nastavim škarje — hop! — pa me že veverica vseka v roko. Le poglej mojo roko in mi povej, kako naj potem strižem repke, če pa veverice ne puste?«

»Budalo!« je zavpila Anja Panja in je vrgla na trato veverico, ki ji je bila ravno ostrigla košati repek. In veverica je skočila med tovarišice; kakor da je vrtoglava, se je sukala med njimi in je lovila svoj ostrizeni repek. Pa je cvrčala, škrpetala, da je šlo skozi ušesa. Tudi druge veverice so se vznemirile, ko so zagledale ostrizeni repek. Na nožice so poskočile in so pokazale bele zobke. Divje so migale z repki in so cvrčale na ves glas: »Cr-cr-ce-ce-crr...« Pa so se že poganjale naprej, in očesca so bliskala z veliko jezo v Anjo Panjo in pritlikavca Brinclja. — »Mir, mir!« je zapiskala Anja Panja in je zažugala z roko. A veverice je niso poslušale. Še huje so zaškrpetale in so še huje mahale s košatimi repki. — »Čakajte, malopridnice hudobne!« jim je zagrozila Anja Panja. »Po paličico grem — po paličico z zlatim rogljičkom. Pa vam bo gorje, malopridnice!«

In Anja Panja je pohitela v kočo... »Hehe — hopsasa!« se je posmejal Kocelj na skali. »Zdaj-le bom videl tisti čudni obraz, ki ga ni na vsem svetu bolj čudnega... Hehe — hopsasa!« — Pa se je sklonil naprej in je zaklical po tihem: »Hej, Brinceljček, hej — hopsasa! Ali me slišiš? Tu gori sem — tu gori na skali... Le nikar ne javkaj, Brinceljček! Ne bo ti treba ostriči sto repkov. Zakaj rečem ti, da boš še danes pri Vitrancu in boš imel moj strašni pipec... Ali si slišal Brinceljček — hopsasa?«

Pritlikavec Brincelj je gledal na skalo. Obraz se mu je raztegnil v veliki radosti, in nos mu je kar migal sredi obraza. — »Koceljček!« se je posmejal na glas. A hipoma je utihnil, zakaj tam v koči je Anja Panja strašno in silno zavpila. Priletela je na trato in je vihtela v roki paličico. Navalila je naravnost na pritlikavca Brincelja in ga je neusmišljeno pograbila za vrat. »Kje je moj zlati rogljiček?« je vreščala s piskajočim glasom. »Hudoba pritlikava! Ti si mi ukradel zlati rogljiček... Kam si ga skril? Moj zlati rogljiček mi daj nazaj! Ha, ali mi boš dal moj zlati rogljiček nazaj?«

»Ojojmenel!« je javkal pritlikavec Brincelj in se je v svojem strahu stisnil v dve gubi. »Nisem jaz vzel zlatega rogljička... še videl nisem zlatega rogljička... Pusti, pusti me, Anja Panja! Ali se ne bojiš, da se zdajci prebudi v mojem srcu huda krvca? Ojojmene, ali se nič ne bojiš moje hude krvce? Strašna je, ti rečem, Anja Panja! Zato pa te lepo prosim — pusti me v miru! Nimam jaz rogljička, zlatega rogljička nimam nikjer...«

A Anja Panja ga ni izpustila, ampak ga je suvala in rvala še huje. Pa je piskala, da se je razlegalo daleč v prostrani gozd: »Daj mi zlati rogljiček! O, ali mi boš dal zlati rogljiček? Hudobec, ubijem te; zadavim te; nos ti izpulim, če mi ne daš takoj zlatega rogljička nazaj!«

In bilo je vpitja in tarnanja in javkanja, da si je moral Kocelj ušesa zatisniti. No, Koclju se je zdelo vse to tako kratkočasno, da ni mogel nič drugega, kakor da je vtaknil tri prste v usta in je zažvižgal v prste tako presunljivo, da je kar jeknilo od črnih skal. Prestrašene so odskočile veeverice tam na trati. Z ušesci so pomignile in so odprle gobčke. Beli, ostri zobki so se zasvetili; na šapkah so se prikazali krempeljčki in dolgi repki so švignili kvišku... »Cr-cr-ce-cel!« so zaškripali beli zobki; in veeverice so se zaprašle naprej. Skočile so na Anjo Panjo in na pritlikavca Brincelja. Pa so pričele grizti in trgati, da se je prikazala krvca in so cunjice kar frčale po trati.

»Ovbe, ovbe! Moji lasje in moja lepa oblekca!« je zavriskala Anja Panja in je izpustila pritlikavca Brincelja. Na trato se je vrgla in je zarila obraz med travo, da bi vsaj oči rešila... »Ojojmenel!« je javkal prestrašeni pritlikavec Brincelj. »Pomagaj mi, kdor si božji! Pomagaj meni in mojemu nesrečnemu, lepemu nošku!« — In pritlikavec Brincelj

celj je zajokal. Na trato je legel in je pričel kopati s prsti jamico, kamor bi potisnil in varno skril svoj nos. No, veverice niso prav nič odnehale. Samo pritlikavca Brinclja so pustile, ko so mu razbile zeleno obrobljene naočnike in so mu do hude krvce razpraskale dolgi nos, ker ga ni mogel tako hitro spraviti na varno v izkopano jamico. Pa so navalile še huje na Anjo Panjo, ki je otepala z rokami in nogami okrog sebe, da se ubrani podivjanih, razbesnelih veveric.

»Hehe — hopsasa!« se je smejal Kocelj na skali. »No, teta Anjara Panjara! Danes vas zdelajo veveričke, da se ne boste nikoli več upali ostriči jim z repkov mehke dlačke za blazino. Obljubil sem vam, da naščuvam na vas veverice in sršene. Pa sem res pošteno naščuval veverice. No, sršenov pa nočem naščuvati, ker vem, da vam bodo še veverice preveč! Za zdaj naj bo samo to. A drugo še vse pride, da boste drugič vedeli, kako pride za vsako hudobijo lepa kazen. Pomagal bi vam zdajle, pa nimam časa, ker se mi mudi nazaj v kolibico. Pa si pomagajte sami, če si morete!«

Še enkrat se je Kocelj zasmejal. Potem pa se je spustil s skale. Pobral je lonec in je stekel na stezo. Drvel je kar po stezi naprej in se ni nič več bal Vitranca, še želel si je, da ga sreča in mu pokaže zlati rogljiček. Desetkrat ga je poklical; a Vitranec se ni oglasil od nikoder in ga tudi ni bilo od nikoder. No, Kocelj se pa ni hotel s tem zamuditi. Nevzdržno je tekel po stezi navzgor in je prišel ves znojen in zasopel do kolibice. Jelica se je bila ravno prebudila in se je na pol dvignila na slami. Kocelj pa ji je pokazal lonec in je rekel: »Ali vidiš ta lonček, Jelica? O, poln je sladkega mleka. Samo zavreti je še treba mleko, pa ga lahko piješ, Jelica, in boš vesela. In nič več ne boš bolna in boš že danes pri tetrici... Res, res, Jelica! Le glej me, le glej — hopsasa! Pač sem ves raztrgan in nimam na hrbtu niti srajce, da sem kakor ciganček. No, pa nič ne de — hopsasa! A lažem se jaz nikoli ne, pa

če sem še tako zabite in trde glave. Zato pa poglej ta-le zlati rogljiček! Anjari Panjari sem ga izmaknil iz skrinje in sem naščuval nanjo vse veverice! Pa tudi sršene bi bil naščuval nanjo, da sem imel časa. Ne vem, če se bo Anjara Panjara srečno otresla veveric. Pa nič ne de! Si bo vsaj zapomnila, kdaj je delala hudo naši Jelici in Koclju...«

In Kocelj je izvlekel iz žepa zlati rogljiček in ga je pokazal Jelici. Zlati rogljiček pa se je svetil, tako lepo se je svetil, kakor da sije v ozko, mračno kolibico majhno solnce. Jelica se je čudila in skoro verjeti ni mogla. Na bolnem obrazku, v motnih očeh se je zasvetila radost, in ročice so se ji sklenile kar same od sebe. »O, Kocelj, kako si ti priden!« je rekla. »Zdaj mi ne bo treba, da jutri umrjem; pa tudi angelu ne bo treba, da pride pome. Pa kako si prišel do zatega rogljička? Povej, Kocelj!«

»Oho, počasi, Jelica — hopsasa!« je odvrnil Kocelj. »Ne boj se, da ti ne povem vsega! O, boš videla, da ti bom nemara še stokrat povedal, kako sem zgetel teto Anjaro Panjaro in sem jo prepustil vevericam, da ji pošteno poplačajo, kar je hudega storila meni in tebi. Le počakaj, Jelica! Najprvo moraš popiti malo mlekca, da prideš k sebi, ker si taka, kakor bi te hotel že zdaj-le angel odnesti v nebesa. Pa zakurim ogenj in ti zavrem mlekce. Samo malo še počakaj — hopsasa!«

Pa je šel Kocelj na trato. Velik ogenj je zakuril in je pristavil k ognju lonec. Še celó sam je sedel k ognju in si je grel svoj prezebli, goli hrbet. Bil je kakor ciganček, ki ni stopil že leto dni iz gozda in se potepa po gozdu noč in dan. A Koclja ni bilo sram — Kocelj je žvižgal na glas in je prepeval čudno, hribovsko pesem, ki je Jelica še ni bila nikoli slišala. No, mleko je kmalu zavrelo, in Kocelj ga je ponesel v kolibico. Slastno ga je Jelica srkala in ni odnehala prej, dokler ni bil lonec prazen. Kocelj pa je pripovedoval in si je neprestano mel roke. Ko je Jelica izpila vse mleko, se je naslonila nazaj na slamo. »O, kako dobro je bilo mlekce,« je govorila Jelica. »Veš, Kocelj, zdaj pa ne bom umrla. Lepo bom zdaj zaspala in bom zdrava, ko se prebudim. Ti pa pojdi k Vitrancu in mu daj zlati rogljiček, da naju izpusti domov.«

Kocelj je skrbno pogrnil Jelico s svojim jopičem; potem pa je odšel iz kolibice. Zunaj pa je postal in je pomislil, ali bi šel v Črno lopo ali pa na gozdno porobje, da poišče Vitranca. »Hm,« si je dejal. »V Črno lopo je precej daleč in skoro gotovo tudi Vitranca ni tam. Najbolje je, da grem kar na porobje in se delam, kakor bi hotel pobegniti iz gozda. Pa priteče Vitranec sam od nekod in me pograbi. Potem se pomeniva, kaj in kako.«

In Kocelj je šel počasi skozi gozd in se mu ni nikamor mudilo. Žvižgal je in prepeval in se je vedno bolj bližal porobju. Tam pa se je

ozrl krog in krog, da bi zagledal Vitranca. Ker pa ni bilo Vitranca nikjer, je stopil naprej proti zelenemu travniku. A prestopil ni niti petkrat, že ga je držal Vitranec za ramo in ga je potegnil nazaj. — »Ha, kaj sem te le ulovil, nepridiprav?« se je zadril Vitranec nad njim. »No, zdaj pa pojdeš z mano nazaj v ječo, od koder si bil zbežal tako nemarno.«

»Oha, oha — hopsasal!« je odvrnil Kocelj. »Stric Vitranec, čemu govorite tako? Saj me niste vi ulovili; jaz sem vas samo našel, ker vas iščem že od jutra po gozdu in vas kličem. A čemu naj se prerekava? Rečem vam, da sem vam prinesel zlati rogljiček. Ni ga bila izgubila teta Anjara Panjara; nisem ga izmaknil jaz, pa tudi naša Jelica ga ni prikrila. Skrila ga je samo teta Anjara Panjara v pisano skrinjo. Pa je naju zatožila po krivem, in vi, stric Vitranec, ste naju obsodili po krivem. No, zato boste pa še odgovarjali. — Glejte! Tu je zlati rogljiček. Tu imate zlati rogljiček! Napravite z njim, kar hočete — hopsasal!«

Vitranec je vzel zlati rogljiček in ga je ogledal od vseh strani. »Saj to je res izgubljeni rogljiček. Pa kako si ga našel, pobič? In kaj govoriš o krivi tožbi in o krivi obsodbi? Pazi, pobič, da te ne pograbim prav pošteno!«

»O, le dajte me, če se upate — hopsasa!« je odvrnil Kocelj prav mirno. »Krivična je bila obtožba, a še bolj krivična je bila vaša obsodba. To vam povem v obraz, ker se vas prav nič ne bojim. Anja Panja se vam je nalagala, in vi ste ji verjeli. No, naša Jelica in jaz sva pa nedolžna. Zakaj davi sem našel ta rogljiček v skrinji Anje Panje. Za norca vas je imela, ko je prišla k vam in je naju zatožila. A jaz sem ji davi pošteno plačal, kar sem ji bil dolžan zaradi njene hudobije. V prste sem zažvižgal in sem naščuval veverice nanjo. In ne vem, če je niso veverice že popolnoma zgrizle... Tako je, tako, stric Vitranec!«

Vitranec ga je gledal s presunljivimi očmi. Gledal ga je, z glavo je zmajeval in se je čudil. A hipoma je zamahnil z roko. »Hodi za mano, pobič!« je velel na kratko. Stopil je v goščavo in se je obrnil v tisto smer, kjer je stalo domovanje Anje Panje. Delal je velike korake, da ga je Kocelj komaj dohajal. Pa sta molčala oba, in samo Kocelj se je muzal neprestano in je bil ves radoveden, kaj se bo danes še vse zgodilo. Že sta prišla do skalovja, pa se nista obotavljala. Splezala sta na skalo in sta skočila na trato kraj kočice Anje Panje. Veverice so še vedno cvrčale po trati. Še vedno so se zaganjale v Anjo Panjo, ki je ležala na tleh in je obupno kričala. Tudi pritlikavec Brinčelj je ležal na trati in je še vedno tiščal svoj nos v luknjico. A ko sta skočila Vitranec in Kocelj na trato, so se razpršile veverice in so preplašene pobegnile preko skalovja. Vitranec pa je stopil do Anje Panje in ji je velel: »Vstani, Anja Panja! Vstani in poglej me!«

Anja Panja se je trudoma dvignila. Obraz ji je bil ves razpraskan in krvav; lasje vsi razmršeni, obleka vsa raztrgana. Vsa vesela je bila Anja Panja, ko je zagledala Vitranca in je videla, da podivjanih veveric ni nikjer več. »O, da si prišel, Vitranec!« je sopla Anja Panja. »Strašnih veveric si me rešil. Sam Bog te je privedel semkaj, Vitranec!«

A Vitranec je izvlekel iz žepa zlati rogljiček in ga je pokazal Anji Panji. Pa jo je vprašal s strogim glasom: »Anja Panja, govóri resnico! Ali je tvoj ta rogljiček?«

»Moj je — moj je zlati rogljiček!« je zavrnila Anja Panja v divjem veselju. »O, da sem prišla zopet do njega! Pa kje si ga našel, Vitranec? Daj sem moj zlati rogljiček! O, daj ga sem!«

Vitranec pa je odmaknil roko in je potlačil zlati rogljiček v žep. Pa je odvrnil: »Anja Panja, zlati rogljiček se je našel. Pa tudi tega-le pobiča sem ulovil. Zato pa pojdimo k novi sodbi! Treba je nove obsodbe in ta obsodba bo pravična, da nobena tako. Hodi za mano, Anja Panja, in tudi ti, pobič, stopaj za mano!«

In Vitranec je šel. Skalo je preplezal, in za njim je šla tudi Anja Panja. Kocelj pa je stopil do pritlikavca Brinčlja, ki je še vedno tiščal

nosek v luknjico. »Hej, Brinceljček — hopsasal« je rekel Kocelj in je sunil pritlikavca z boso nogo. »Vstani, Brinceljček, in hodi za mano!«

»Ojojmene, Koceljček!« je zavpil pritlikavec Brincelj in je skočil na noge. Ozrl se je po trati — hudih veveric ni nikjer več; ozrl se je po koči — hudobne Anje ni nikjer več. Pa je bil pritlikavec Brincelj ves vesel. Krvavi in razpraskani nos si je pokrnil z dlanjo in je rekel Koclju: »Oj, Koceljček! Ali si me res rešil iz krempljev strašnih veveric? Ali si me res rešil iz rok hudobne Anje Panje? Oj, Koceljček! Ta dva dni sem preležal vso hudo krvco, in zdaj niti ne vem, kako naj še postanem junak... Pa kam me povedeš, Koceljček?«

»Hodi za mano, Brinceljček — hopsasal« mu je velel Kocelj na kratko. Splezal je čez skalo in je pohitel za Vitrancem in Anjo Panjo, ki sta bila že daleč spredaj. Pritlikavec Brincelj je šel molče za Kocljem. Le tu pa tam se je sklonil in je utrgal drobno rastlinico. Ko pa je imel polno pest tistih rastlinic, jih je pritisnil h krvavemu nosu, da so se ga oprijele. Z rutico si je zavezal nos in je trikrat prav bridko vzdihnil. Pa je stopal potem za Kocljem, Vitrancem in Anjo Panjo in je sklonil glavo globoko k tlom, ker je slabo videl in so mu bile veverice razbile lepe naočnike. In so prišli kmalu do samotne kolibice onkraj goščave. Tam pa se je Vitranec ustavil in je pogledal prav mrzko Anjo Panjo. »Anja Panja, zakaj si prišla k meni s krivično tožbo in si tudi mene zavedla, da sem izrekel krivično obsodbo?« je vprašal s strašnim glasom, da se je Anja Panja kar stresla. »Anja Panja, zakaj si se mi lagala naravnost v obraz, meni — pravičnemu sodniku, ki je znan zaradi svoje pravičnosti in poštenosti vsemu zagorskemu svetu? Anja Panja, zakaj si hotela v svoji hudobnosti in brezsrčnosti pogubiti dva nedolžna otroka? Govóri, Anja Panja! Skrila si zlati rogljiček v svojo skrinjo in si obdolžila tatvine Koclja in sirotno Jelico. Anja Panja, govóri, zakaj si storila vse to?«

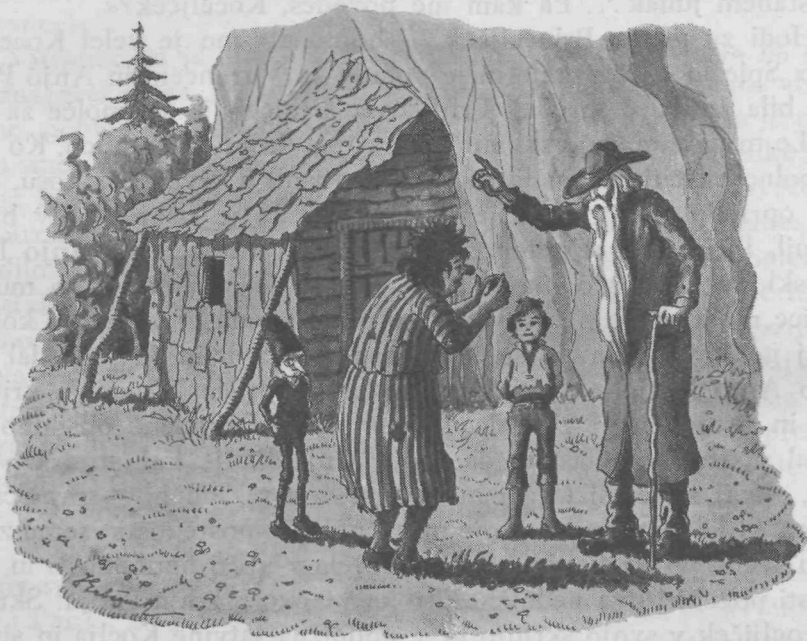
Anja Panja se ni upala dvigniti razpraskanega, krvavega obraza. V tla je gledala in ni izpregovorila besedice. Zdramila se je šele tedaj, ko je Vitranec ponovil že v tretjič svoje vprašanje: »Anja Panja, govóri, zakaj si storila vse to?« — Tedaj pa je sklenila Anja Panja roke in je rekla s prosečim glasom: »Ne sodi strogo, Vitranec! Saj vem, da nisem delala prav. Oj, bila sem jezna in huda, ker se je tako pobič norčeval iz mene. Pa sem ga hotela kaznovati in nisem mislila, da bo tako hudo, oj, nisem mislila. Zato pa me ne sodi hudo, Vitranec, in pomisli malo, pomisli!«

»Priznala si svojo pregreho, Anja Panja!« je odvrnil Vitranec. »Pa te obsodim po pravici. A najprvo vprašam Jelico in Koclja, kakšno sodbo si zaslužila.« — In Vitranec je stopil v kolibico. Sklonil se je k Jelici in jo je prijazno vprašal: »Kako naj obsodim Anjo Panjo? Dosti hudega ti je storila Anja Panja. Skoro umrla bi bila, deklica, da ni

prišla resnica na dan. Zato pa odgovori, kaj zahtevaš od Anje Panje, ker si morala zaradi nje toliko pretrpeti?»

Jelica je stresnila z glavo in je zaprosila: »Samo k tetrici bi rada, o, samo k tetrici! Pustite me, k tetrici me pustite!«

»Hm,« je odvrnil Vitranec. »Pojdeš, k tetrici pojdeš.« — Pa se je okrenil in je šel na trato. Obrnil se je h Kocelju in ga je vprašal: »Kaj zahtevaš od Anje Panje, ki si moral zaradi nje po krivem sedeti v moji ječi? Kar lepo povej, da obsodim Anjo Panjo, kakor je zaslužila po pravici.«

»O, seveda, seveda — hopsasa!« je rekel Kocelj. »Obsoditi moramo teto Anjaro Panjaro, ker teta Anjara Panjara je res hudobna. Vprašate me, stric Vitranec, kako naj obsodite teto Anjaro Panjaro? I, seveda — rekel bi lahko, da ji odrežite nos ali pa ušesa ali pa še celó glavo. Skoro bi dejal, da je zaslužila vse to ... No, jaz pa nisem hudoben človek. Ne bom govoril o strašni jezici in o hudi krvci, ki me je kuhala v vaši ječi, stric Vitranec! Saj se je poglela huda jezica, pa tudi huda krvca se je poglela. Pa ne mislim več na tisto, resnično ne mislim. Pa ker že moram nekaj zahtevati, zahtevam. Stric Vitranec, teta Anjara Panjara je čarovnica in zna čarati kakor nihče na svetu. Zato pa lahko začara mojo trdo glavo, da bo zrastle v njej vse kaj drugega kakor sam osat. Stric Vitranec, rekli ste mi, da naj zahtevam. Pa zahtevam tole: teta Anjara Panjara naj začara nekaj pameti v mojo glavo. Saj je ni treba dosti; vsaj toliko naj je začara, da ne bodo govorili ljudje in stara mati, da sem neumen in zabit.«

A Vitranec je zmajal z glavo in je odgovoril: »Pobič, ti zahtevaš, česar ti ne morem dati niti jaz niti Anja Panja. Če ti ni dal Bog že pri rojstvu pameti v glavo, pa ti je ne morem dati jaz zdaj, ko si že tako velik. Pa tudi Anja Panja ti ne pričara pameti v glavo... Zahtevaj kaj drugega!«

»Ovbe, ovbe — hopsasal!« je dejal Kocelj. »Stric Vitranec, že sem mislil in sem bil vesel, da pridem vendarle na lahek in pošten način do pameti. Zdaj pa vidim, da bom moral biti vse življenje neumen. Pa nekaj drugega naj zahtevam? I, kaj bi zahteval, ko pa ne vem, česa bi zahteval? Pa ker že moram, zahtevam. Pustite teto Anjaro Panjaro, stric Vitranec! Pustite jo, naj brez skrbi čara po gozdu! Že dosti so jo zaradi mene oskubile veverice, da ima za mesec dni dovolj. Zato pa jo pustite v miru, stric Vitranec! — In še nekaj drugega zahtevam, ker že moram zahtevati. Teta Anjara Panjara naj Jelici začara bolezen, da bo sirotna Jelica zopet zdrava. In še nekaj! Teta Anjara Panjara naj začara tisto miško, ki je ukradla naši Jelici lepi zobek. Začara pa tako, da bo zobek zrastel čez noč, da je ne bom zmerjal več s škrbo-brbo... In še nekaj! Pritlikavec Brinceljček je prišel zaradi nesrečne tete Anjare Panjare ob pipec in ob očala. Pa še celo piškavi nosek je skoro izgubil zaradi tete Anjare Panjare. Zato pravim, tako le pravim: Pritlikavca Brinceljčka vzemite nazaj k sebi in mu dajte nazaj moj pipec! Teta Anjara Panjara pa naj mu kupi druga očala. Pa bo mir!« —

Vitranec ga je gledal in gledal. In je odgovoril: »Naj bo po tvojem! Vse se bo zgodilo tako, kakor zahtevaš. Samo zobka ne morem pričarati naši Jelici. No, naša Jelica bo že počakala, da ji miška sama prinese nazaj ukradeni zobek ali pa da ji zobek zraste sam od sebe. A vse drugo naj bo po tvojem, pobič!« — In Vitranec se je obrnil do Anje Panje, ki je stala vsa pobita tam ob kolibici, pa ji je rekel: »Anja Panja, zdaj bom izrekel tvojo obsodbo, ti pa poslušaj! Zaradi svoje hudobije boš sedela leto dni v moji ječi. Prej ne dobiš nazaj zatega rogljička. Zdaj pa stopi v kolibico in ozdravi takoj našo Jelico! Potem pa pojdi domov in vzemi iz svoje skrinje najlepšega, pri beli mesečini beljenega platna. Ponesi ga Kocljevi stari materi, da sešije iz njega Koclju deset novih srajc in da napravi Koclju sam krojač Turenček za rožnivenško nedeljo novo obleko. Dvajset tolarjev odštej takoj stari materi, da bo mogla plačati krojača Turenčka in bo kupila na semnju Koclju nove črevlje in nov klobuček s petelinjim peresom. Napravi hitro vse tako, kakor sem ti rekel. Potem pa pridi k meni v Črno lopo, da te v ječo zaprem za leto dni... Ali si slišala, Anja Panja?«

»Ovbe, ovbe!« je tarnala Anja Panja. Počasi je stopila v kolibico. Stékleničico je potegnila iz žepa. Z rožno tekočino si je namazala kazalec in je prekrizala z njim Jelico trikrat na čelu. In Jelica se je

zasmejala; vstala je in je bila zdrava in močna. Stekla je na trato in se je smejala, samo smejala, ker ni bilo več treba, da jutri umrje. Vitranec ji je pomigal z roko; obrnil se je in je počasi odšel s trate. Tudi Anja Panja je odšla; počasi, počasi je stopala; tarnala je na ves glas in se ni okrenila niti enkrat.

»Jojmene, Koceljček! Ojojmene, ljubi Koceljček!« je govoril pritlikavec Brincelj. »Kako si ti dober pobič! Zaradi tebe smem nazaj k Vitrancu in mi ni treba več, da strižem hudobne veverice, ki so mi prebile vso hudo krvco. Pa moram zdaj čakati, da se mi nabere nova huda krvca. Zakaj brez hude krvce ne more biti nihče junak... Ojojmene, Koceljček! Pa še celó strašni pipec dobim nazaj in bom res junak, da se bodo zajčki bali za svoje noske. Boš že videl, Koceljček, ko se prvič srečava. Pa ne boj se za svoj nosek, Koceljček!«

In pritlikavec Brincelj je skočil po trati in je zavriskal na ves glas. Potem pa je strkljal proti grmovju in je stekel za Vitrančem. Kocelj pa si je oblekel svoj jopič, malho si je oprtal in se je zasmejalo. Pa je rekel naši Jelici, ki se je vrtela vsa vesela po trati: »No, dobro sva nakurila teti Anjari Panjari — hopsasa! Na lep način sem prišel do deset novih srajc, do črevljev, do klobučka, oh, in pa do nove obleke! To bo gledal krojač Turenček, ko mi bo vzel mero, in stara mati me ne bo nabila, ker sem raztrgal srajco. Samo tega mi je žal, da nisem mogel ociganiti tete Anjare Panjare, da bi prišel na kak način do poštene pameti. Pa ne bom pameten, ovbe, nikoli ne bom pameten! Ovbe, da je tako — da mora biti tako!«

A Jelica se je samo smejala, da so gledali njeni beli zobki vsi veseli v svet. Saj je vedela, da je konec romanju po prostranem zagorskem gozdu. Saj jo čaka doma tetica, ki bo pekla sladke kolačke od silnega veselja, ker se je povrnila naša Jelica iz gozda. In taščica bo pipikala na okencu; pipikala bo in se bo lepo priklanjala naši Jelici...

